

Actualiteit

Coördinatie: Vincent Sagaert en Dirk Scheers

Een nieuwe aanleggrens ... vanaf wanneer?

Bij de wet van 25 mei 2018 «tot vermindering en herverdeling van de werklust binnen de rechterlijke orde» (BS 30 mei 2018) – vaak Potpourri VI genoemd – werd de grens waarbinnen vrederechters en politierechters (voor geschillen bedoeld in art. 601bis Ger.W.) in enige en laatste aanleg recht spreken van 1.860 euro op 2.000 euro gebracht. Het is, sinds de totstandkoming van het Ger.W., voor de vierde maal dat die grens naar boven toe werd bijgesteld. Voor het eerst vond de wetgever het nodig die aanpassing te voorzien van een overgangsbepaling. Die plaatst art. 3 Ger.W. buitenspel. Het stevig ingeburgerde overgangsrecht dat de appellabiliteit van een vonnis wordt bepaald door de wet van kracht op de datum van de uitspraak ervan, gaat hiermee op de schop. Recentelijk verklaarde het Grondwettelijk Hof deze benadering nochtans nog grondwetconform (GwH nr. 166/2016, 22 december 2016).

De nieuwe aanleggrens trad in werking op 1 september 2018. De overgangsbepaling schrijft voor dat zij «enkel van toepassing [is] op de vorderingen die aanhangig worden gemaakt vanaf [die] inwerkingtreding», dus vanaf 1 september 2018. Hoe moet die overgangsbepaling worden begrepen?

Het beoordelen van de appellabiliteit van een vonnis gebeurt – anders dan het gebruik van het woord «vordering» in het enkelvoud in art. 617, eerste lid *in fine* Ger.W. laat uitschijnen – niet steeds louter aan de hand van de waarde van de inleidende vordering of hoofdvordering (art. 12, resp. art. 700 Ger.W.; bevat die vordering verschillende punten dan wordt de waarde daarvan samengegeld voor het bepalen van de aanleg (art. 618, eerste lid *juncto* art. 558 Ger.W.)). Die vordering kan in de loop van het geding worden gewijzigd (zie artt. 807-808 Ger.W.). Art. 618, tweede lid Ger.W. stipuleert dat de aanleg dan wordt bepaald door de som die in de laatste conclusie wordt gevorderd. Art. 620 Ger.W. schrijft voor dat wanneer in die zaak tussenvorderingen worden ingesteld die dezelfde oorzaak hebben als de hoofdvordering of die ontstaan uit de tergende of roekeloze aard van die laatste, de aanleg wordt bepaald door het samentellen van de waarde van die onderscheiden vorderingen. Eigen aan tussenvorderingen is dat ze worden ingesteld in de loop van het geding (art. 13 Ger.W.). Tegen deze achtergrond zijn twee lezingen van de overgangsbepaling mogelijk.

Zo ze wordt gelezen als «op de vorderingen die *in eerste aanleg* aanhangig worden gemaakt vanaf 1 september

2018», leidt dit tot volgend resultaat. Appellabel zijn uitspraken gedaan vanaf 1 september 2018 in zaken waarvan de inleidende vordering aanhangig werd gemaakt:

– vóór 1 september 2018, wanneer de waarde van de vordering of de volgens de artt. 558, 618, 620 (*junctis* artt. 807-808) Ger.W. te cumuleren vorderingen meer bedraagt dan 1.860 euro (zelfs in geval het bedrag van de hoofdvordering, al dan niet initieel, lager lag dan of gelijk was aan 1.860 euro);

– vanaf 1 september 2018, wanneer de waarde van de vordering of de volgens de artt. 558, 618, 620 (*junctis* artt. 807-808) Ger.W. te cumuleren vorderingen meer bedraagt dan 2.000 euro (zelfs in geval het bedrag van de hoofdvordering, al dan niet initieel, lager lag dan of gelijk was aan 2.000 euro).

Een tweede mogelijke lectuur van de overgangsbepaling is dat ze de vorderingen betreft «die *in hoger beroep* aanhangig worden gemaakt vanaf 1 september 2018». Appellabel is dan de uitspraak die is geveld:

– vóór 1 september 2018, wanneer de waarde van de beslechte vordering of de volgens de artt. 558, 618, 620 (*junctis* artt. 807-808) Ger.W. te cumuleren vorderingen meer bedraagt dan 1.860 euro;

– vanaf 1 september 2018, wanneer de waarde van de beslechte vordering of de volgens de artt. 558, 618, 620 (*junctis* artt. 807-808) Ger.W. te cumuleren vorderingen meer bedraagt dan 2.000 euro, ongeacht de datum waarop de inleidende vordering werd aanhangig gemaakt.

Rest de belangrijke vraag welke van deze twee lezingen de voorkeur verdient. De parlementaire voorbereiding biedt voor de interpretatie van de overgangsbepaling geen enkele steun. De tweede lezing sluit het best aan bij de doelstellingen van de Potpourri-wetgever om de efficiëntie van het procederen op te drijven. Ze leunt ook nauwer aan bij het klassieke overgangsrecht inzake appellabiliteit, maar daarvan weekt de wetgever uitdrukkelijk af, zodat dit argument geen hout snijdt. Omwille van de grotere rechtszekerheid, omdat ze het minst afbreuk doet aan de rechtmatige verwachtingen van de rechtzoekenden, valt m.i. de eerste lezing aan te bevelen.

Vast staat dat deze wetgevende ingreep als ongelukkig moet worden gekwalificeerd. Hij maakt voor rechtzoekenden en rechtspratici onduidelijk wat tot nog toe steeds helder was. Troost vinden we in de gedachte dat een overgangsbepaling uit haar aard slechts een in tijd beperkte, want uitdovende werking heeft. Maar het zal maar uw hoger beroep zijn dat nu strandt ...

Piet Taelman